

IZVJEŠTAJ REVIZIJE UČINKA

PRAĆENJE REALIZACIJE PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA

„Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“

Broj: 01-02-10-14-7-1948-4/18

Sarajevo, decembar 2018. godine

Praćenje realizacije preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje aktivnosti institucija na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“. Cilj praćenja bio je ispitati da li su odgovorne institucije preduzimale aktivnosti na osnovu predmetnog izvještaja, te u kojoj mjeri su date preporuke realizovane.

Praćenje je provedeno u skladu sa Okvirom međunarodnih standarda VRI-ISSAI okvir u Bosni i Hercegovini, Principima revizije učinka VRI u BiH, Vodičem za reviziju učinka i Vodičem za osiguranje kvaliteta u reviziji učinka VRI u BiH. Prema Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja završna je faza u revizorskom ciklusu i provodi se kako bi se osigurala povratne informacije o efektima provedenih revizija.

Rezultati provedenog praćenja pokazali su da većina preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ nije realizovana ni nekoliko godina nakon objave izvještaja. Od ukupno sedam preporuka koje su date u predmetnom izvještaju, jedna preporuka je u potpunosti realizovana, četiri preporuke su realizovane djelimično, dok za dvije preporuke nisu preduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji.

Takođe, konstatovano je da nije ostvaren napredak u postupanju organa zakonodavne i izvršne vlasti na osnovu izvještaja revizije učinka. Parlament FBiH i Vlada FBiH ne posvećuju dovoljnu pažnju razmatranju izvještaja revizije učinka, kako bi na osnovu nalaza revizije preduzeli odgovarajuće aktivnosti, te svojim zaključcima dodatno obavezali institucije na realizaciju preporuka. U kontekstu navedenoga, Izvještaj „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, nije razmatran na sjednicama spomenutih organa zakonodavne i izvršne vlasti.

Uvažavajući ekonomski potencijal i značaj sektora malog i srednjeg preduzetništva za privredni razvoj FBiH, Ured za reviziju cijeni da nadležne institucije trebaju preduzeti dodatne aktivnosti kako bi se realizirale date preporuke i osigurala efikasnija podrška ovom sektoru. Navedeno se prvenstveno odnosi na preduzimanje mjera koje bi poboljšale uslove poslovanja za sve subjekte malog i srednjeg preduzetništva. Takođe, neophodno je posebnu pažnju posvetiti praćenju učinka poticaja datih za razvoj malog i srednjeg preduzetništva, kako bi se u narednom periodu osigurali odgovarajući efekti od finansijskih sredstava koja se izdvajaju iz Budžeta FBiH za ove namjene.

Izvještaj o praćenju realizacije preporuka je, u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, broj 22/06), dostavljen Parlamentu FBiH, Vladi FBiH, Predsjedniku FBiH i Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta i objavljen na web stranici Ureda za reviziju.

Sarajevo, decembar 2018. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
1.1	Cilj praćenja.....	1
1.2	Predmet i obim praćenja.....	1
1.3	Izvori i metode.....	2
1.4	Prethodna praćenja.....	2
1.5	Osnovne informacije o reviziji učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“	3
2.	REALIZACIJA PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA	4
2.1.	Ocjena realizacije preporuka.....	4
2.2.	Aktivnosti institucija na realizaciji preporuka	4
2.2.1.	Vlada FBiH.....	5
2.2.2.	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta.....	6
3.	POSTUPANJE PARLAMENTA FBiH I VLADE FBiH NA OSNOVU IZVJEŠTAJA.....	10
	REVIZIJE UČINKA.....	10
3.1.	Parlament FBiH.....	10
3.2.	Vlada FBiH	11
4.	ZAKLJUČCI.....	12

KORIŠTENE SKRAĆENICE

Skraćenica	Puni naziv
BiH	Bosna i Hercegovina
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
ISSAI	Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija
VRI	Vrhovna revizijska institucija
FMRPO	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
MSP	Malo i srednje preduzetništvo
ZDK	Zeničko-dobojski kanton
TK	Tuzlanski kanton
HNK	Hercegovačko-neretvanski kanton
K10	Kanton 10
KS	Kanton Sarajevo

LISTA TABELA

- **Tabela 1.** Realizacija preporuka iz Izvještaja Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH
- **Tabela 2.** Pregled broja preporuka i institucija odgovornih za realizaciju preporuka
- **Tabela 3.** Pregled datih preporuka i ocjena realizacije preporuka

REZIME

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Ured za reviziju) proveo je praćenje aktivnosti preduzetih na osnovu Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, objavljenog 2013. godine. U predmetnom izvještaju dato je ukupno sedam preporuka za čiju realizaciju su bili odgovorni Vlada FBiH i FMRPO. Praćenje je obuhvatilo aktivnosti institucija koje su bile odgovorne za realizaciju preporuka, kao i aktivnosti zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kojima se izvještaji revizije dostavljaju na dalju upotrebu.

Na osnovu provedenog praćenja utvrđeno je kako većina preporuka iz predmetnog izvještaja revizije učinka nije realizovana ni nakon nekoliko godina od objave izvještaja. Pregled realizacije preporuka dat je u narednoj Tabeli:

Tabela 1. Realizacija preporuka iz izvještaja „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“

Status realizacije preporuke	Broj preporuka
Realizovana	1
Djelimično	4
Početne aktivnosti	-
Nisu preduzete aktivnosti	2
Ukupno	7

Izvor: Ured za reviziju

Analiza realizacije preporuka ukazala je da Vlada FBiH i FMRPO trebaju preduzeti dodatne aktivnosti kako bi se realizirale date preporuke i osigurala efikasnija podrška sektoru malog i srednjeg preduzetništva (u daljem tekstu MSP). Navedeno se prvenstveno odnosi na osiguranje kvalitetnih ulaznih informacija potrebnih za kreiranje svrsishodne podrške sektoru MSP, kao i davanje prioriteta opštim mjerama koje će doprinijeti stvaranju boljih uslova poslovanja za sve subjekte MSP. Takođe, praćenjem je konstatovano da je potrebno preduzeti dodatne aktivnosti na izgradnji partnerskih odnosa sa akterima značajnim za sektor MSP i unapređenju kriterija za raspodjelu finansijske podrške kako bi se poticajna sredstva ciljano usmjeravala u projekte koji doprinose razvoju sektora MSP. U konačnici, posebnu pažnju potrebno je posvetiti osiguranju kvalitetnih i pouzdanih informacija o efektima koji su ostvareni od finansijskih poticaja datih iz Budžeta FBiH za razvoj sektora MSP.

Parlament FBiH nije razmatrao Izvještaj „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, kako bi u svojim zaključcima dodatno obavezao nadležne institucije na realizaciju preporuka. Takođe, Parlament FBiH nije usvojio Informaciju sa zaključcima¹ u vezi izvještaja revizije učinka, koju je sačinila Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju.

Pored navedenoga, Vlada FBiH nije uspostavila praksu da zaprimljene izvještaje revizije učinka redovno razmatra na sjednicama. Izvještaji revizije učinka nisu razmatrani na sjednicama Vlade FBiH ni u slučajevima kada isti sadrže preporuke upućene neposredno Vladi FBiH. Shodno navedenom, realizaciji preporuka koje su date Vladi FBiH nije se pristupalo planski. Konstatovano je da Vlada FBiH nije zahtijevala dostavljanje povratnih informacija o realizaciji preporuka od institucija kojima su izvještaji prosljeđivani.

¹ Informacija sa zaključcima usvojena na 17. sjednici Parlamentarne komisije odgovorne za reviziju od 04.05.2017. godine

1. UVOD

U uvodnom dijelu Izvještaja obrazložen je cilj i svrha praćenja aktivnosti koje su odgovorne institucije preduzele na osnovu izvještaja revizije učinka, te su date osnovne informacije o provedenom praćenju. Međunarodni revizijski standardi nalažu uspostavu efektivnih mehanizama za praćenje realizacije preporuka iz revizorskih izvještaja.² VRI trebaju uspostaviti odgovarajući sistem praćenja realizacije preporuka kako bi osigurale da subjekti revizije postupaju u skladu sa utvrđenim zaključcima i preporukama. Takođe, izvještaji o realizaciji preporuka se, kao i izvještaji o prevedenim revizijama, podnose organima zakonodavne vlasti na razmatranje s ciljem praćenja realizacije preporuka i preduzimanja korektivnih mjera.

1.1 Cilj praćenja

Cilj praćenja bio je procijeniti status realizacije preporuka datih u Izvještaju revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“. U okviru navedenoga cilja ispitivalo se da li su poduzete odgovarajuće aktivnosti na osnovu predmetnog izvještaja revizije učinka, te u kojoj mjeri su date preporuke realizovane.

Shodno definisanom cilju, ispitivanje je bilo usmjereno na sljedeća pitanja:

- Da li su preporuke date u Izvještaju „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ realizovane?
- Koje aktivnosti su Parlament FBiH i Vlada FBiH preduzeli nakon objavljivanja Izvještaja „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“?

Svrha praćenja postupanja po izvještajima jeste osiguranje povratnih informacija za Ured za reviziju, zakonodavnu i izvršnu vlast o aktivnostima preduzetim na realizaciji preporuka, a sve u cilju unapređenja efektivnosti revizijskih izvještaja.³ Takođe, praćenje postupanja po revizijskim izvještajima potiče mehanizme odgovornosti, što zauzvrat dovodi do donošenja boljih odluka izvršne i zakonodavne vlasti, kao i dužnosnika koji upravljaju javnim novcem.⁴

1.2 Predmet i obim praćenja

Predmet praćenja bile su aktivnosti odgovornih institucija na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, objavljenog 2013. godine. Praćenjem su obuhvaćene i aktivnosti zakonodavnih i izvršnih organa vlasti kojima se izvještaji revizije dostavljaju na dalju upotrebu.

Pri odabiru izvještaja koji je predmet praćenja, vodilo se računa da je od objave izvještaja prošao značajan period u kojem su odgovorne institucije imale dovoljno vremena da poduzmu aktivnosti na realizaciji preporuka. Značajnost oblasti koja je obuhvaćena revizijom, te problemi koji su i danas prisutni, predstavljaju dodatne argumente zbog kojih je odlučeno da se provede praćenje predmetnog izvještaja revizije učinka. Praćenje izvještaja revizije učinka je planirano u okviru godišnjeg plana rada Ureda za reviziju institucija u FBiH za 2018. godinu⁵.

Izvještaj revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, Ured za reviziju je u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH⁶ dostavio revidiranoj instituciji, te Parlamentu FBiH,

² ISSAI 11 - INTOSAI smjernice i dobre prakse vezane za neovisnost VRI

³ ISSAI 3000.136.

⁴ ISSAI 12 Vrijednost i koristi VRI – pokretanje promjena u životima građana.

⁵ Godišnji plan i program rada Ureda za reviziju.

⁶ Član 16. Zakona o reviziji institucija u Federaciji BiH.

Vladi FBiH i Predsjedniku FBiH. Takođe, predmetni izvještaj revizije učinka objavljen je na službenoj internet stranici Ureda za reviziju kako bi šira javnost imala priliku upoznati sa sadržajem izvještaja.

U narednoj tabeli dat je pregled broja preporuka i institucija odgovornih za realizaciju preporuka iz izvještaja revizije učinka koji je obuhvaćen praćenjem:

Tabela 2. Pregled broja preporuka i institucija odgovornih za realizaciju preporuka

Izvještaj	Broj preporuka	Institucije odgovorne za realizaciju preporuka
Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH	1	Vlada FBiH
	6	FMRPO
Ukupno	7	2

Izvor: Ured za reviziju

1.3 Izvori i metode

U cilju prikupljanja podataka, institucijama kojima su upućene preporuke distribuirani su upitnici kako bi dostavile informacije o aktivnostima koje su preduzele na realizaciji preporuka. Pored odgovorenog upitnika, institucije su bile dužne dostaviti i prateću dokumentaciju koja potkrepljuje date odgovore. U slučajevima gdje institucije nisu dostavile dokaze o preduzetim aktivnostima, smatralo se da aktivnosti nisu ni preduzete, osim ukoliko je Ured za reviziju raspolagao informacijama o preduzetim aktivnostima iz revizija finansijskih izvještaja ili iz drugih dostupnih izvora.

Pored navedenoga, potrebne informacije su prikupljene analizom zakonskih i podzakonskih propisa, zapisnika sa sjednica oba doma Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, informacija iz izvještaja finansijske revizije, izvještaja o radu subjekata revizije, dokumenata dostupnih na službenim internet stranicama institucija, a sve u cilju da se osigura sveobuhvatan prikaz i ocjena stanja. Sa namjerom prikupljanja dovoljnih i provjerenih podataka i informacija, tim za reviziju obavio je telefonske intervjuje sa nadležnima iz Vlade FBiH i FMRPO.

Na osnovu analize prikupljenih podataka, procijenjeno je u kojoj mjeri su preporuke realizovane, pri čemu je status realizacije preporuka klasifikovan u četiri kategorije:

- **Realizovana** - okončane su sve aktivnosti na realizaciji preporuke,
- **Djelimično** – preduzeta je većina aktivnosti na realizaciji preporuke,
- **Početne aktivnosti** – preduzet je manji broj aktivnosti na realizaciji preporuke,
- **Nisu preduzete aktivnosti** - nisu preduzimane aktivnosti na realizaciji preporuke odnosno nisu dostavljeni dokazi koji dokumentuju preduzete aktivnosti.

1.4 Prethodna praćenja

Predmetni Izvještaj predstavlja drugi po redu izvještaj o praćenju realizacije preporuka koji je, u skladu sa metodologijom Međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija⁷ i relevantnim dokumentima⁸, sačinio Ured za reviziju. Prvi izvještaj o praćenju, objavljen je 2016. godine i obuhvatio je prve tri revizije učinka koje je proveo Ured za reviziju. Rezultati prvog praćenja realizacije preporuka iz izvještaja revizije učinka pokazali su da većina institucija nije realizovala preporuke koje su im date. Pored navedenoga, konstatovano je odsustvo razmatranja izvještaja

⁷ Odluka o primjeni Odluke o preuzimanju i objavi prijevoda Okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizionih institucija, broj: 12-02-2339-1/18 od 12.12.2018. godine.

⁸ Principi revizije učinka VRI u BiH, Vodič za reviziju učinka i Vodič za osiguranje kvaliteta u reviziji učinka VRI u BiH usvojeni od strane Koordinacionog odbora vrhovnih revizijskih institucija u BiH.

revizije učinka od strane Parlamenta FBiH i Vlade FBiH, kao i nedostatak povratnih informacija od odgovornih institucija o aktivnostima preduzetim na realizaciji preporuka iz izvještaja revizije učinka.

1.5 Osnovne informacije o reviziji učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“

Ured za reviziju institucija u FBiH je u 2013. godini proveo reviziju učinka na temu „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“. Cilj revizije bio je da se procijeni da li su implementirane mjere podrške doprinijele poboljšanju uslova za razvoj MSP u FBiH, te da li se finansijsko poticanje razvoja MSP provodi efikasno.

Provedena revizija je pokazala da preduzete mjere nisu doprinijele značajnijem poboljšanju uslova za razvoj MSP. Većina provedenih mjera je imala karakter selektivnih mjera tj. mjera usmjerenih prema određenim korisnicima ili djelatnostima kao što je davanje finansijskih poticaja. Istovremeno, izostala je provedba važnih opštih mjera, predviđenih u strateškim i programskim dokumentima, a koje bi bile usmjerene na stvaranje boljih uslova i stimulativnog poslovnog ambijenta za sve subjekte MSP.

Rezultati revizije, takođe, su pokazali da je dodjela finansijskih poticaja MSP mogla biti efikasnija u svim fazama, počev od planiranja, realizacije pa do nadzora i ocjene učinaka poticaja. Planovi finansijskog poticanja nisu se zasnivali na sveobuhvatnim analizama stanja i potreba MSP, niti se u toku izrade planova poticanja ostvarivala saradnja sa predstavnicima preduzetnika, privrednih komora, akademske zajednice i sl. Pri izboru korisnika poticaja veći značaj davao se formalnim kriterijima fokusiranim na statusno-pravne karakteristike aplikantata, dok su kriteriji vezani za kvalitet ponuđenog projekta imali manji značaj ili su bili potpuno isključeni.

Pored navedenoga, kriteriji za dodjelu finansijskih poticaja nisu slijedili strateška opredjeljenja vlasti u dijelu davanja prioriteta proizvodnoj djelatnosti i osiguranja ravnomjernog regionalnog razvoja. Postojeći sistem nadzora nad utroškom poticajnih sredstava nije osiguravao adekvatne informacije na osnovu kojih bi se mogao ocijeniti doprinos finansijskih poticaja na razvoj sektora MSP. Nisu utvrđeni indikatori na osnovu kojih bi se pratili i procjenjivali efekti poticaja na razvoj pojedinačnih korisnika i cjelokupnog sektora MSP.

Prije sačinjavanja konačnog teksta predmetnog Izvještaja, FMRPO je imao priliku da se očituje na utvrđene nalaze i date preporuke. U datim komentarima na Nacrt izvještaja FMRPO je navelo da su već preduzete određene aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju principa učinkovitosti, te je izrazilo opredjeljenje da u svom radu primjeni preporuke date u Izvještaju u cilju ostvarivanja što boljih rezultata i efekata.

2. REALIZACIJA PREPORUKA IZ IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA

2.1. Ocjena realizacije preporuka

Na osnovu provedenog praćenja aktivnosti koje su odgovorne institucije preduzele na realizaciji preporuka iz Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ utvrđeno je da većina preporuka datih u predmetnom izvještaju nije realizovana. U narednoj Tabeli daje se pregled svih datih preporuka i status njihove realizacije:

Tabela 3. Pregled datih preporuka i ocjena realizacije preporuka

Rd. br.	Preporuke	Status realizacije preporuke
1.	Analizirati dosadašnju podršku i preispitati mogućnosti pružanja značajnije podrške razvoju sektora MSP u narednom periodu.	DJELIMIČNO
2.	Izvršiti sveobuhvatnu analizu i ocjenu učinaka dosadašnje provedbe Programa mjera razvoja odnosno Akcionog plana implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“.	REALIZOVANA
3.	Pri kreiranju i provođenju programa podrške razvoja MSP dati prioritet opštim mjerama koje bi bile usmjerene na stvaranje boljih uslova za sve preduzetnike.	DJELIMIČNO
4.	Osigurati transparentnu dodjelu poticaja u svim fazama.	DJELIMIČNO
5.	Utvrđiti vrstu, svrhu, način izrade i korištenja analiza koje prethode donošenju planskih dokumenata za dodjelu poticaja odnosno Programa utroška sredstava tekućeg transfera sa kriterijima raspodjele.	NISU PREDUZETE AKTIVNOSTI
6.	Utvrđiti kriterije za dodjelu poticaja i način njihovog vrednovanja koji bi omogućili da se poticajna sredstva usmjeravaju u projekte koji potiču razvoj.	DJELIMIČNO
7.	Utvrđiti indikatore za provođenje sveobuhvatnog nadzora utroška poticaja koji će osigurati kvalitetnu osnovu za praćenje i ocjena učinaka poticaja.	NISU PREDUZETE AKTIVNOSTI

Izvor: Ured za reviziju

Kako je vidljivo iz prethodne Tabele, od ukupno sedam preporuka datih u predmetnom izvještaju revizije učinka, jedna preporuka je u potpunosti realizovana, četiri preporuke su realizovane djelimično, dok za dvije preporuke nisu preduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji. Detaljna obrazloženja aktivnosti poduzetih na realizaciji pojedinačnih preporuka data su u narednom poglavlju.

2.2. Aktivnosti institucija na realizaciji preporuka

2.2.1. Vlada FBiH

Preporuka 1.	
Analizirati dosadašnju podršku i preispitati mogućnosti pružanja značajnije podrške razvoju sektora MSP u narednom periodu.	
Status realizacije	DJELIMIČNO

Prema podacima dostavljenim iz Sekretarijata Vlade FBiH, revizija je konstatovala da su na sjednici Vlade FBiH, između ostaloga⁹, razmatrani rezultati evaluacije podrške MSP realizirane u periodu 2009.-2015. godina.¹⁰ Spomenutu evaluaciju, u saradnji sa UNDP, provelo je FMRPO sa ciljem da se izvrši pregled statusa implementacije strateškog dokumenta za razvoj sektora MSP¹¹, te da se procijeni progres u ostvarenju definisanih ciljeva. Revizija je konstatovala da su navedenom evaluacijom identifikovani nedostaci u provođenju podrške sektoru MSP na koje je 2013. godine ukazao i Ured za reviziju u Izvještaju čije preporuke su predmet ovog praćenja.

Na osnovu raspoloživih informacija ne može se potvrditi da su proteklim godinama preduzete konkretne mjere na otklanjanje nedostataka u provođenju podrške sektoru MSP prepoznatih u spomenutoj evaluaciji. S druge strane, praćenjem je utvrđeno da su u proteklom periodu povećana finansijska izdvajanja iz Budžeta FBiH za tekuće transfere realizirane preko FMRPO. **Naime, prikupljeni podaci su pokazali da je za tekuće transfere koji se osiguravaju preko FMRPO u 2014. godini iz Budžeta FBiH izdvojeno cca. 5 miliona KM¹², dok je u 2017. godini izdvojeno cca. 20 miliona KM¹³. Međutim, uvidom u strukturu realiziranih transfera utvrđeno je da je najveći dio sredstava u 2017. godini (15,6 miliona) dodijeljen za transfer „Finansiranje prvog zapošljavanja i samozapošljavanja“, čiji primarni cilj nije usmjeren na poboljšanje uslova poslovanja subjekata MSP, nego je imao za cilj poticanje zapošljavanja u FBiH.¹⁴ Važno je istaknuti da FMRPO ne realizira sredstva transfera „Finansiranje prvog zapošljavanja i samozapošljavanja“, nego su ista realiziraju od strane Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje.**

Obzirom da FMRPO, ne raspolaže zvaničnim podacima o broju subjekata MSP u 2017. godini, nije bilo moguće procijeniti da li je povećanje finansijske podrške uticalo na povećanje broja subjekata MSP. Posljednji zvanični podaci o broju subjekata MSP kojim raspolaže FMRPO za 2015. godinu pokazuju da je u proteklom periodu broj subjekata MSP neznatno rastao. Tako je u 2015. godini bilo registrovano 20.966 subjekata MSP¹⁵, što je za 809 subjekta više u odnosu na 2012. godinu kada je bilo registrovano 20.157 subjekata MSP.¹⁶

Analizom dostupnih podataka o stanju MSP utvrđeno je da u proteklom periodu nije ostvareno značajnije poboljšanje uslova poslovanja u ovom sektoru. Prema globalnom indeksu konkurentnosti, BiH je u 2017. godini bila rangirana na 107. mjesto od ukupno 137 zemalja, pri čemu je BiH najmanje

⁹ Vlada FBiH je u proteklom periodu, između ostaloga razmatrala: Informacija o stanju poduzetnička infrastrukture u FBiH, sa prijedlogom zaključaka, Informacija FMRPO o Akcionom planu za razvoj poduzetništva žena u FBiH, Izvještaj o implementaciji Akcionog plana za realizaciju Projekta „Razvoj malog i srednjeg preduzetništva u FBiH, Informacija o stanju razvijenosti MSP sektora u FBiH i dr.

¹⁰ Informacija razmatrana 2017. godine na 80. hitnoj sjednici Vlade FBiH.

¹¹ Projekat „Razvoja malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ koji je 2009. godine usvojio Parlament FBiH i koji zajedno sa još četiri druga projekta čine Strategiju ekonomskog razvoja FBiH.

¹² Podatak o iznosu tekućeg transfera preuzet je iz Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta za 2014. godinu.

¹³ Podatak o iznosu tekućeg transfera preuzet je iz Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta za 2017. godinu.

¹⁴ Osnov za dodjelu ovog transfera nije bio Zakon o poticanju razvoja male privrede („Službene novine FBiH“ broj 19/06 i 25/09).nego Uredba o poticanju zapošljavanja („Službene novine FBiH“, broj 95/15).

¹⁵ Podaci o broju subjekata MSP za 2015. godinu su posljednji zvanični podaci kojima raspolaže FMRPO.

¹⁶ Stanje razvijenosti MSP sektora u FBiH, Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, 2016. godina.

konkurentna zemlja od svih zemalja Evropskog kontinenta.¹⁷ U proteklom periodu BiH bilježi smanjenje indeksa konkurentnosti s obzirom da je 2014. godine BiH bila rangirana na 87. mjesto. Kao najznačajniji faktori koji imaju negativan uticaj na konkurentnost navode se neučinkovita administracija, visoke porezne stope, neadekvatna regulativa i dr.¹⁸

Posmatrajući ukupni indeks lakoće poslovanja¹⁹, BiH se u 2018. godini nalazi na 86. mjestu od 190 zemalja, te je nazadovala u odnosu na 2016. godinu kada je bila rangirana na 79. mjesto. BiH ima izuzetno loš rang u oblastima bitnim za pokretanje i poslovanje privrednika kao što su: osnivanje preduzeća (175. mjesto), dobivanje građevinskih dozvola (167.mjesto), poreska politika (137.mjesto), te priključenje električne energije (122.mjesto).

Uzimajući u obzir naprijed navedeno, Ured za reviziju cijeni da i dalje postoji potreba da se preispita adekvatnost podrške koja se pruža razvoju sektora MSP kako bi se osigurali značajniji efekti od sredstava koja se izdvajaju iz Budžeta FBiH za ovu namjenu.

2.2.2. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

Preporuka 1.

Izvršiti sveobuhvatnu analizu i ocjenu učinaka dosadašnje provedbe Programa mjera razvoja odnosno Akcionog plana implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“.

Status realizacije

REALIZOVANA

FMRPO je u saradnji sa UNDP provelo sveobuhvatnu evaluaciju mjera, definisanih u strateškom dokumentu „Razvoj malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, te akcionim planovima²⁰ i programima²¹, koje je FMRPO provodilo u periodu 2009.-2015. godina. Evaluacija je provedena sa namjerom da se napravi pregled statusa implementacije mjera i procijeni progres u ostvarivanju definisanih ciljeva.

Rezultati evaluacije pokazali su da je izostala implementacija opštih mjera usmjerenih na unapređenje poslovnog okruženja u sektoru MSP, te da nisu razvijeni odgovarajući mehanizmi za mjerenje učinka mjera i programa koje provodi FMRPO. Pored navedenoga, evaluacija je identifikovala područja djelovanja koja FMRPO treba unaprijediti kako bi implementacija mjera za razvoj sektora MSP bila efikasnija. Navedeno se prevashodno odnosi na unapređenje operativnog planiranja i praćenja realizacije planova, informacionih sistema odnosno registara subjekata MSP i obrtnika, odabira korisnika poticajnih sredstava i praćenja efekata datih poticaja, te saradnje sa akterima relevantnim za razvoj MSP.²²

Preporuka 2.

Pri kreiranju i provođenju programa podrške razvoja MSP dati prioritet opštim mjerama koje bi bile usmjerene na stvaranje boljih uslova za sve preduzetnike.

¹⁷ Indeks konkurentnosti predstavlja mjeru konkurentnosti-definisano kao skup institucija, politika i faktora koji određuju nivo produktivnosti.

¹⁸ Konkurentnost 2017.-2018. Bosne i Hercegovine, Federalni zavod za programiranje razvoja, novembar 2017. godine.

¹⁹ The Ease of Doing Business Index - „EDBI“ index kreiran je od strane Svjetske banke za mjerenje jednostavnosti regulacija poslovanja i nivoa zaštite vlasničkih prava. Index se bazira na studiji mišljenja stručnjaka o zakonima i regulacijama koji jačaju ili ograničavaju poslovanje u 10 osnovnih oblasti. Viši rang prema indikatorima ukazuje na povoljniji poslovni ambijent.

²⁰ Akcioni planovi implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“ za periode 2009.-2012. i 2013.-2015. godina

²¹ Program mjera razvoja

²² Evaluacija strateškog dokumenta, akcionih planova i programa Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, UNDP i FMRPO, 2015. godina.

Status realizacije	DJELIMIČNO
--------------------	------------

Analiza prikupljenih podataka pokazala je da je FMRPO u akcionim planovima²³ za realizaciju projekta „Razvoj malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ u prethodnim godinama planiralo opšte mjere odnosno aktivnosti poput: formiranje jedinstvene baze podataka poslovnih subjekata malog i srednjeg preduzetništva, uspostava jedinstvenog obrtnog registra, izrada metodologije i jedinstvene baze podataka dodijeljenih poticaja, izmjene i dopune zakona o poticanju razvoja male privrede i obrtu i srodnim djelatnostima, informisanje javnosti i preduzetnika, promocija preduzetništva i sl. **Međutim, revizija je konstatovala da se prilikom provođenja programa podrške razvoju MSP prioritet i dalje davao dodjeli finansijskih poticaja.**

FMRPO u proteklom periodu preduzimalo aktivnosti na izmjeni zakonske regulative²⁴ relevantne za MSP, te aktivnosti na izradi jedinstvene baze poslovnih zona u FBiH.²⁵ Informacije o implementaciji planiranih mjera ukazuju na to da neke mjere ni nakon više godina nisu realizirane. Primjera radi, registri subjekata MSP i obrtnika još uvijek nisu funkcionalni, iako se na njihovoj uspostavi radi od 2009. godine. Pored navedenoga, nije okončana izrada baze podataka dodijeljenih poticaja niti je izrađena metodologija za praćenje učinaka poticaja što je takođe bilo planirano akcionim planom za period 2009.-2013. godina.²⁶

Mjere koje su planirane u akcijskim planovima su značajne za sektor MSP, međutim, evidentno je da su izostale mjere koje adresiraju ključne uzroke nestimulativnog poslovnog okruženja, prepoznate u evaluaciji koju je FMRPO izradilo u saradnju sa UNDP i drugim relevantnim međunarodnim i domaćim studijama. Riječ je o mjerama usmjerenim na otklanjanje uzroka nestimulativnog poslovnog okruženja poput komplikovanih administrativnih procedura, dugog trajanja i visokih troškova pokretanja poslovanja i velikog poreznog opterećenja i mnogobrojnih parafiskalnih nameta i sl. Iako FMRPO ne može samostalno implementirati mjere koje zahtijevaju djelovanje većeg broja institucija, ipak FMRPO je u skladu sa Zakonom o poticanju razvoja male privrede jedan od ključnih nosioca programiranja razvoja male privrede u FBiH koji predlaže Vladi FBiH programe razvoja ovog sektora.²⁷ S tim u vezi, revizija cijeni da FMRPO treba da pored neposrednog provođenja razvojnih mjera, pokreće inicijative i predlaže Vladi FBiH implementaciju sistemskih mjera koje su ključne za značajniji razvoj ovog sektora.

Preporuka 3.

Osigurati transparentnu dodjelu poticaja u svim fazama.

Status realizacije	DJELIMIČNO
--------------------	------------

U Izvještaju revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ konstatovano je da nije osigurana potpuna transparentnost u fazi dodjele poticaja obzirom da se dio sredstava korisnicima poticaja dodjeljivao bez javnog konkursa.²⁸ Praćenjem je konstatovano da su u periodu nakon objave Izvještaja preduzete aktivnosti na otklanjanju ovog nedostatka, te da se dodjela poticaja vršila isključivo putem javnog konkursa.²⁹ Nadležni iz FMRPO su naveli da se za dodjelu poticaja više ne koriste sredstva interventne rezerve, što je bila praksa u periodu provođenja

²³ Akcioni planovi implementacije projekta „Razvoj MSP u FBiH“ za period 2013.-2015. i 2016.-2018. godina.

²⁴ Novi Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima i dopune Zakona o poticanju razvoja male privrede i isto uputila na usvajanje u Parlament FBiH. Izrađene su i izmjene i dopune Zakonom o poticanju razvoja male privrede.

²⁵ Analiza odgovora na Upitnik revizije učinka

²⁶ Izvješće o implementaciji Akcionog plana za realizaciju projekta „Razvoj MSP u FBH“ za 2017. godinu.

²⁷ Član 9. i 10. Zakona o poticanju razvoja male privrede.

²⁸ Revizija nije mogla utvrditi na koji način su korisnici koji su dobili navedena sredstva bili informisani o mogućnosti apliciranja, kao ni temeljem kojih kriterija je Ministarstvo izvršilo njihov odabir i utvrdilo iznose poticaja.

²⁹ Podaci dobiveni iz FMRPO

predmetne revizije, kada je konstatovano da su se navedena sredstva dodjeljivala bez javnog konkursa.

Analiza prikupljenih podataka pokazala je da nije osigurana dovoljna transparentnost u fazi planiranja raspodjele finansijskih poticaja, obzirom da nedostaci utvrđeni u Izvještaju „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ još uvijek nisu otklonjeni. Naime, u predmetnom Izvještaju navedeno je da predstavnici subjekata MSP nisu imali priliku davati mišljenja i sugestije prilikom planiranja poticaja. Konstatovano je da bi uključivanje subjekata MSP u fazu planiranja poticaja osiguralo blagovremene informacije o projektima koji će se poticati i uslovima dodjele poticaja čime bi se osiguralo da subjekti MSP imaju dovoljno vremena da pripreme kvalitetne projekte.

Iako je FMRPO navelo da na okruglim stolovima i sličnim skupovima vodi razgovore sa akterima relevantnim za razvoja sektora MSP³⁰, reviziji nisu dostavljeni odgovarajući dokazi da su skupovi (radionice) koje su organizovane korištene za osiguranje mišljenja i sugestije relevantnih aktera u vezi sa planiranjem raspodjele finansijskih poticaja.³¹

Preporuka 4.

Utvrđiti vrstu, svrhu, način izrade i korištenja analiza koje prethode donošenju planskih dokumenata za dodjelu poticaja odnosno Programa utroška sredstava tekućeg transfera sa kriterijima raspodjele.

Status realizacije

NISU PREDUZETE AKTIVNOSTI

Analiza prikupljenih podataka pokazala je da FMRPO u prethodnim godinama nije posebnim procedurama uredilo izradu programa utroška sredstava za raspodjelu finansijskih poticaja. Revizija je konstatovala da još uvijek nije definisano na osnovu kojih analiza se izrađuju navedeni programi. Takođe, konstatovano je da analize koje je dostavio FMRPO ne daju odgovarajuće informacije na osnovu kojih je vidljivo na koji način su utvrđeni projekti, iznosi i kriteriji za izbor korisnika.

Kao i u periodu prije objave Izvještaja „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, FMRPO izrađuje Analizu stanja sektora MSP i Informaciju o stanju poduzetničke infrastrukture u FBiH.³² Iako su nadležni u FMRPO izjavili da navedene analize koriste u procesu planiranja raspodjele finansijskih poticaja, **pregledom dostavljenih analiza nije bilo moguće utvrditi korelaciju između spomenutih analiza i programa utroška za raspodjelu finansijskih poticaja, obzirom da analize ne sadrže pokazatelje na temelju kojih su utvrđeni projekti (oblasti) koji će se poticati. Takođe, iz dostupnih analiza nije bilo moguće utvrditi na osnovu kojih pokazatelja se utvrđuju iznosi sredstava koji će se rasporediti po pojedinačnim projektima, kao ni kriteriji za izbor korisnika poticaja.** Revizija cijeni da je u cilju efikasnijeg planiranja dodjele poticaja potrebno uspostaviti metodologiju planiranja poticaja koja bi definisala na koji način i temeljem kojih parametara se sačinjavaju programi raspodjele poticaja.

Preporuka 5.

Utvrđiti kriterije za dodjelu poticaja i način njihovog vrednovanja koji bi omogućili da se poticajna sredstva usmjeravaju u projekte koji potiču razvoj.

³⁰ Analiza odgovora na Upitnik revizije učinka.

³¹ Kao dokaz navoda FMRPO je dostavilo jedan poziv na učešće na radionici o pristupu finansiranju za mala i srednja preduzeća. Uzimajući u obzir sadržaj i dnevni red radionice, revizija se nije mogla potvrditi da je sadržaj ove radionice bio usmjeren na zajedničko planiranje raspodjele poticaja.

³² Predmetne analize dostavljaju se Vladi FBiH I daju presjek stanja po određenim ekonomsko-finansijskim indikatorima poput kretanja broja subjekata i broja zaposlenih u sektoru MSP, prihoda, dobiti i drugih finansijskih pokazatelja subjekata iz sektora MSP, pregled dosadašnjeg finansijskog poticanja pojedinih oblika preduzetničke infrastrukture.

Status realizacije	DJELIMIČNO
--------------------	------------

Analiza prikupljenih podataka ukazuje da je FMRPO poduzimalo aktivnosti na realizaciji navedene preporuke, što je dovelo do određenog unapređenja u utvrđivanju kriterija za odabir korisnika finansijskih poticaja. Naime, pregledom dostavljene dokumentacije konstatovano je da su administrativni kriteriji (npr. kompletnost prijave, djelatnost aplikanta i sl.) definisani kao eliminatorni, što znači da se prijava koja ne ispunjava bilo koji formalno-pravni kriterij automatski eliminiše i ne razmatra u daljoj proceduri. Navedena praksa nije bila slučaj u periodu prije objave Izvještaja „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“, kada su se administrativni kriteriji i statusne karakteristike aplikanta bodovale i kada je nekompletan projekat mogao biti prihvaćen. Pored navedenoga, konstatovano je da je u posljednjim godinama kroz vrednovanje kriterija za izbor korisnika osigurano da se značajniji iznos finansijskih poticaja usmjeri u proizvodnu djelatnost u poređenju sa drugim djelatnostima³³, što takođe nije bio slučaj u periodu prije objave Izvještaja revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“.³⁴

Međutim, praćenjem je, **konstatovano da kvalitet predloženog projekta još uvijek ne predstavlja kriterij koji je korišten za odabir korisnika poticajnih sredstava u svim oblastima koje su se poticale.** Naime, uvidom u javni natječaj za odabir korisnika poticaja za 2018. godinu utvrđeno je da je u samo dva od ukupno osam oblasti (projekata) koji se potiču predviđen kriterij koji se odnosi na kvalitet projekta. U oblastima u kojima je FMRPO predvidjelo spomenuti kriterij i za koje je dostavljena dokazna dokumentacija³⁵, uočeno je da je FMRPO osiguralo procjenu kvalitete predloženih projekata koja uključuje ocjenu relevantnosti projekta, njegovog doprinosa i održivosti, što takođe nije bio slučaj u periodu prije objave Izvještaja „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“. Ured za reviziju cijeni da bi se navedena praksa u ocjeni kvalitete predloženih projekata trebala primjeniti i u ostalim oblastima u kojima nije predviđen ovaj kriterij.

Uprkos tome što je FMRPO kroz kriterije za odabir korisnika poticaja koji se odnose na poticanje ravnomjernog regionalnog razvoja, nastojalo da osigura preferencijalni tretman korisnicima poticaja koji dolaze iz manje razvijenih općina/gradova, podaci pokazuju da je navedena praksa dala ograničene rezultate. Naime, prema podacima koje je dostavio FMRPO najviše poticajnih sredstava u periodu 2015.-2017. godina dodijeljeno je korisnicima koji dolaze iz razvijenijih kantona kao što su ZDK, HNK, TK i KS dok je najmanje finansijskih poticaja dato korisnicima koji dolaze iz slabije razvijenih kantona poput K10 i PŽ.

Preporuka 6.

Utvrđiti indikatore za provođenje sveobuhvatnog nadzora utroška poticaja koji će osigurati kvalitetnu osnovu za praćenje i ocjena učinaka poticaja.

Status realizacije	NISU PREDUZETE AKTIVNOSTI
--------------------	---------------------------

Analiza dostavljenih podataka pokazala je da FMRPO nije preduzelo odgovarajuće aktivnosti na realizaciji navedene preporuke. Praćenjem je konstatovano da **FMRPO nije utvrdilo objektivne i mjerljive indikatore, povezane sa definisanim ciljevima finansijskog poticanja, na osnovu kojih se prate i ocjenjuju učinci datih poticaja.**

Iako je FMRPO navelo da postojeći sistem nadzora nad realizacijom projekata osigurava informacije o stvarnim učincima datih poticaja, nije dostavljena dokumentacija koja dokazuje navedeno. Iz izvještaja o utrošku i efektima dodijeljenih poticaja, koji je dostavljen kao dokaz, vidljivo je da je

³³ U strateškom dokumentu Projekat „Razvoja malog i srednjeg poduzetništva u FBiH“ inkorporirano je opredjeljenje vlasti da se prioritet u razvoju daje proizvodnoj djelatnosti, naročito, izvozno orijentisanom, iz razloga što proizvodnja jedino stvara novu vrijednost i preduslov je opstanka nacionalne ekonomije na globalnom tržištu.

³⁴ U periodu 2015.-2017. godina je u proizvodnu djelatnost usmjereno 6.718.655 KM od 10.678.511 KM. Navedeni podaci ne uključuju poticajna sredstva data za zone, inovatore, stipendije, udruženja, komore i obrazovne institucije.

³⁵ Bodovne liste- obrazac za evaluaciju projekata dostavljen samo za Projekat „Jačanje konkurentnosti MSP-a“.

predmetni izvještaj prvenstveno fokusiran na kvantitativne podatke o raspodjeli poticajnih sredstava po projektima, te na namjenski utrošak poticajnih sredstava. Spomenuti izvještaj ne sadrži podatke o stvarnim efektima poticaja na sektor MSP, niti analize vezane za ostvarenje ciljeva koje je FMRPO definisalo u programu utroška finansijskih poticaja. Jedini indikator koji se prati u spomenutom izvještaju jeste ostvareno novouposljenje. Međutim, revizija cijeni da navedeni indikator nije dovoljan za sveobuhvatnu ocjenu učinaka poticanja na sektor MSP.

3. POSTUPANJE PARLAMENTA FBiH I VLADE FBiH NA OSNOVU IZVJEŠTAJA REVIZIJE UČINKA

3.1. Parlament FBiH

Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju (u daljem tekstu Komisija)³⁶, kao zajedničko radno tijelo oba doma Parlamenta FBiH, je na sjednicama održanim u periodu 2016.-2017. godina³⁷ razmatrala 10 izvještaja revizije učinka³⁸ koji nisu ranije razmatrani od strane Komisije niti domova Parlamenta FBiH.³⁹ U okviru navedenih izvještaja razmatran je i Izvještaj „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ koji je predmet ovog praćenja. Takođe, Komisija je preduzela niz aktivnosti radi utvrđivanja stepena provedbe preporuka iz predmetnih 10 izvještaja revizije učinka. U ocjenu stepena realizacije preporuka, na temelju dostavljenih odgovora od strane institucija, bio je uključen Ured za reviziju. Rezultati aktivnosti ukazali su na postojanje sistemskih nedostataka u opštem mehanizmu provedbe preporuka revizije učinka.⁴⁰

Na osnovu analize aktivnosti institucija na realizaciji preporuka iz predmetnih revizorskih izvještaja, Komisija je sačinila Informaciju, te usvojila Zaključke usmjerene na unapređenje realizacije preporuka iz izvještaja revizije učinka.⁴¹ U vezi s navedenim, Zaključci predviđaju da se institucije na koje su adresirane preporuke iz izvještaja obavežu na izradu akcionog plana za realizaciju preporuka revizije učinka u roku ne dužem od 90 dana od datuma usvajanja zaključaka od strane Parlamenta FBiH, te objavu spomenutih akcionih planova na svojim službenim internet stranicama. Takođe, institucije bi se obavezale da Komisiji dostave zasebne izvještaje o stepenu realizacije preporuka revizije učinka u roku od 12 mjeseci i ponovno u roku od 24 mjeseca od datuma usvajanja zaključaka od strane Parlamenta FBiH, prema posebnim upitima koje će Komisija dostaviti svakoj instituciji odgovornoj za realizaciju preporuka iz izvještaja revizije učinka.

Praćenjem je konstatovano da uprkos tome što Komisija usvojila predmetne zaključke, nisu naknadno preduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji. Pored navedenoga utvrđeno je da domovi Parlamenta FBiH nisu razmatrali ni usvojili Informaciju sa zaključcima koju je usvojila Komisija, niti su razmatrali odnosno usvojili izvještaj revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“.⁴²

³⁶ Parlamentarna komisija odgovorna za reviziju razmatra izvještaje Ureda za reviziju institucija u FBiH i obavještava Parlament FBiH u formi Izvještaja o razmatranju sa prijedlogom zaključaka. (Član 16. Poslovnika o radu Parlamentarne komisije odgovorne za reviziju)

³⁷ Izvještaji su razmatrani na 12. sjednici održanoj 17.11.2016. godine, 16. sjednici održanoj 05.04.2017. godine i 17. sjednici održanoj 04.05.2017. godine.

³⁸ Razmatrani izvještaji revizije učinka objavljeni su u periodu 2007-2015. godina.

³⁹ Predstavnički dom i Dom naroda Parlamenta FBiH, na odvojenim sjednicama, usvajaju izvještaje nakon razmatranja prijedloga zaključaka Parlamentarne komisije odgovorne za reviziju.

⁴⁰ Prema članu 17. Poslovnika o radu Parlamentarne komisije odgovorne za reviziju, Komisija je dužna da prati provođenje realizacije preporuka Ureda za reviziju, te mjera i zaključaka Parlamenta FBiH, kako bi se unaprijedio proces upravljanja javnim sredstvima ili otklonile nepravilnosti iznesene u revizorskim izvještajima i nalazima.

⁴¹ Informacija sa zaključcima usvojena na 17. sjednici Parlamentarne komisije odgovorne za reviziju održane 04.05.2017. godine.

⁴² Izvor: e-mail korespondencija sa nadležnim iz Komisije

3.2. Vlada FBiH

Na osnovu analize prikupljenih podataka utvrđeno je da nije došlo do promjena u postupanju Vlade FBiH po izvještajima revizije učinka, u odnosu na stanje konstatovano u prethodnom Izvještaju o praćenju iz 2016. godine. Vlada FBiH i dalje nema praksu da zaprimljene izvještaje revizije učinka uvrštava na dnevni red sjednica, obzirom da se izvještaji nakon zaprimanja prosljeđuju resornom ministarstvu. Navedeno je praksa i u slučajevima kada izvještaji sadrže preporuke upućene neposredno Vladi FBiH, što rezultira time da se preporuke koje su date Vladi FBiH ne analiziraju na sjednicama, niti se planski pristupa njihovoj realizaciji. Pored navedenoga, Vlada FBiH ne zahtijeva da federalna ministarstva ili druga tijela federalne uprave kontinuirano dostavljaju povratne informacije o realizaciji preporuka datih u izvještajima revizije učinka.

U vezi sa izvještajem revizije učinka „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“ Vlada FBiH nije utvrđivala stavove niti je donosila zaključke⁴³ obzirom da predmetni izvještaj nije razmatran na sjednicama.⁴⁴ Vlada FBiH je Izvještaj nakon zaprimanja prosljedila FMRPO na nadležno postupanje. Prema prikupljenim informacijama FMRPO, kao resorno ministarstvo, nije iniciralo da se predmetni izvještaj revizije učinka razmatra na sjednicama Vlade FBiH, iako u skladu sa važećim aktima ministarstva imaju mogućnost da iniciraju razmatranje značajnih pitanja i predlože utvrđivanje stava Vlade.⁴⁵ S druge strane, ni Vlada FBiH nije od FMRPO zahtijevala povratne informacije o realizaciji preporuka iz predmetnog izvještaja revizije učinka.⁴⁶

⁴³ Prema članu 32. stav 2. Poslovnika o radu Vlade FBiH, zaključci sadrže prijedloge konkretnih mjera, kao i radne zadatke za federalna ministarstva i druga tijela federalne uprave s rokovima za njihovo izvršenje.

⁴⁴ Odgovor na Upitnik revizije učinka

⁴⁵ Prema članu 11. Zakon o Vladi FBiH („Sl. novine FBiH“ broj: 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06) i članu 12. stav 1. alineja 3. Poslovnika o radu Vlade FBiH, članovi Vlade mogu, između ostaloga, predložiti razmatranje i pretresanje pojedinih pitanja iz nadležnosti Vlade kao i predložiti utvrđivanje stavova Vlade o određenom pitanju.

⁴⁶ Analiza odgovora iz Upitnika revizije učinka i informacije dobivene putem telefonskog intervjua sa nadležnim iz Vlade FBiH i FMRPO

4. ZAKLJUČCI

Na osnovu provedenog praćenja zaključeno je da odgovorne institucije nisu preduzele dovoljne aktivnosti na realizaciji preporuka iz Izvještaja „Podrška razvoju malog i srednjeg preduzetništva u FBiH“. Od ukupno sedam preporuka datih u predmetnom Izvještaju, jedna preporuka je potpuno realizovana, četiri preporuke su djelimično realizovane, dok za dvije preporuke nisu preduzimane aktivnosti na njihovoj realizaciji.

Uzimajući u obzir naprijed prezentirano, konstatovano je da Vlada FBiH i FMRPO još uvijek nisu preduzeli odgovarajuće aktivnosti neophodne za razvoj sektora MSP koje se prevashodno odnose na:

- planiranje programa podrške sektoru MSP na temelju sveobuhvatnih informacija o stanju u sektoru i uslovima poslovanja subjekata MSP,
- davanje prioriteta opštim mjerama podrške koje će doprinijeti stvaranju boljih uslova poslovanja za sve subjekte MSP,
- uključivanje aktera relevantnih za razvoj sektora MSP (subjekata MSP i njihovih udruženja, privrednih i obrtničkih komora, akademske zajednica i dr.) u procese planiranja podrške,
- unapređenje kriterija za raspodjelu poticajnih sredstava kako bi se finansijska podrška usmjeravala u projekte koji doprinose stvarnom razvoju sektora MSP,
- osiguranje kvalitetnih i pouzdanih informacija o efektima finansijskih poticaja datih iz Budžeta FBiH za razvoj MSP.

Rezultati praćenja su pokazali da nije ostvaren napredak u postupanju Parlamenta FBiH i Vlade FBiH na osnovu izvještaja revizije učinka. Navedeni organi vlasti Izvještaje revizije učinka nisu redovno razmatrali, niti su svojim zaključcima obavezali institucije da realiziraju date preporuke. Takođe, Parlament FBiH nije uspostavio funkcionalan mehanizam praćenja realizacije preporuka iz izvještaja revizije učinka, obzirom da još uvijek nije osigurano da institucije dostavljaju povratne informacije o preduzetim aktivnostima na realizaciji preporuka.

Ured za reviziju cijeni da se razvoju sektora MSP treba posvetiti značajnija pažnja kako bi se osiguralo stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja, pogodnog za nastanak novih i razvoj postojećih subjekata MSP i time doprinijelo da sektor MSP postane ključni pokretač privrednog razvoja u FBiH.

Koordinator u Sektoru za reviziju učinka

Aida Dozić

Tim za reviziju:

Ajsela Tanković, vođa tima

Selma Herco, član tima